

Próza - Hraščatá

1. Monika Ďudáková - Dubnica nad Váhom
 2. Pavol Šverha - Bardejov
 3. Milko Cisko - Spišská Stará Ves
- ČU: Kristína Grošková - Bardejov
 ČU: Martin Makara - Spišská Nová Ves
 ČU: Milan Hurta - Martin - Priekopa

Próza - Hrášky

1. Barbora Bocková - Svit
 2. Martina Arpášová - Čáry
 3. Ľubica Genčúrová - Trstín
- ČU: Nikola Krajňáková - Stará Ľubovňa
 ČU: Mária Digoňová - Gíraltovece

Próza - Hrachy

1. Mária Arpášová - Čáry
2. Matúš Hliboký - Gíraltovece
3. Mária Capová - Gíraltovece

Próza - Staré struky

- Cena za prózu - Gabika Kodajová - Trenčín
 Cena za prózu - Dáša Illyová - Ilava

Cena riaditeľky SZŠ BellAmos

- Milko Cisko - Spišská Stará Ves

Vševred roka

- Pavol Hurban, Filip Klábik - Opatovce, Cabaj
Hraško Bus

Ceny za poéziu**Hraščatá – poézia**

- Alžbeta Birova - Krásno nad Kysucou
 Marek Masár - Dubnica nad Váhom
 Bianka Kupcová - Hriňová
 Marek Uhrín - Banská Bystrica
 Dominika Hudačinová - Svidník

Hrášky – poézia

- Miroslava Furtkevičová - Stará Ľubovňa

Hrachy - poézia

- Nina Kollárová - Stará Ľubovňa

Staré struky - poézia

- Miroslav Kapusta - Banská Bystrica

Výtvarné práce - Púpätká

1. Matúš Gejdoš - Liptovské Sliače
 2. Peter Mičan - Topoľčany
 3. Adam Vrábel - Kamenica nad Cirochou
- ČU: Patrik Pagáč - Vršatecké Podhradie

Výtvarné práce - Hraškulčatá

1. Jana Gromanová - Kamenica nad Cirochou
 2. Katarína Šutayová - Kamenica nad Cirochou
 3. Mária Luptáková - Liptovské Sliače
- ČU: Branislav Basoš - Snina

Cenu za tvorivý prístup

- SZUŠ Ružomberok, pobočka Martin -
 Humanitas, učiteľ L. Podhorská

mädokýš

Literárna revue literárneho klubu Mädokýš v Martine

6

Zborník víťazných prác literárno - výtvarnej súťaže

JANKO HRAŠKO EŠTE ŽIJE V 21. STOROČÍ

Do pozornosti sa dáva...**Str. 1 - Titulná strana**

Jedna z ocenených výtvarných prác od päťročného Petra Mičiana z Topolčian

Str. 4 - 5 - Víťazné práce z poézie

Ceny za poéziu, všetky kategórie – Marek Masár, Bianka Kupcová, Marek Uhrín, Dominika Hudačínová, Alžbeta Bírová, Miroslava Furtkevičová, Nina Kollárová a Miroslav Kapusta.

Str. 6 – 9 - Próza - Hraščatá

Víťazné práce v kategórii Hraščatá - Monika Duďáková, Pavol Šverha, Milko Cisko, Martin Makara, Kristína Grošková, a Milan Hurta.

Str. 9 – Víťazná práca Vševed roka

Fotografia víťaznej práce Vševed roka od Pavla Hurbana a Filipa Klbika Hraško Bus

Str. 10 – 14 - Próza Hrášky

Ocenené práce v kategórii Hrášky – Barbora Bocková, Martina Arpášová, Ľubica Genčúrová, Nikola Krajňáková, Mária Digoňová.

Str. 15 – 17 Próza Hrachy

Víťazné práce v kategórii – Hrachy - Mária Arpášová, Matúš Hliboký, Mária Capová

Str. 18 - 19 – Próza Staré struky

Ocenené práce v kategórii Staré struky - Gabika Kodajová A Dáša Illyová.

Str. 20 – 21 – Výtvarné práce

Náhľady víťazných výtvarných prác, autori: Jana Gromanová, Katarína Šutayová, Mária Luptáková, Branislav Basoš, Matúš Gejdoš, Peter Mičan, Adam Vrábel a Patrik Pagáč.

Str. 22 - 23 – Slová porotcov

Hodnotenie súťaže slovami porotcov – hraškológov – Zuzky Vavárovej, Matheja Thomku, Maňa Fülöpa a Petra Piatka.

Str. 24 – Výsledková listina**Príhovor**

Milí priatelia,

mám pre Vás skvelú správu. Janko Hraško ešte žije. A je to výborné, že žije aj vďaka Vám, dnes už bakalárom a magistróm hraškológie, pomerne nového vedného odboru, ktorý skúma život, skutky a dielo tohto slávneho turčianskeho malikána, veľkého vševeda, osloboditeľa rozprávkovej Trantárie.

Do súťaže sa Vás pripojilo takmer 360, čo je síce menej ako v predošlom ročníku, ale nárast kvality je očividný.

Hlavne sme sa zbavili rozprávania obsahov zo staršej ľudovej rozprávky. Porota mala čo robiť, aby bola čo najobjektívnejšia.

Ale vlastne laureátmi ste všetci účastníci, naprázdno neobišiel nikto a v tomto súťaž Janko Hraško ešte žije... nemá obdoby. Najlepší z Vás dostali drobné darčeky, ktoré budú pripomínať Váš úspech.

Najdôležitejšie sú však tituly magistróv hraškológie. Môžete ich veselo používať na Vašich vizitkách, v akademickom styku na školách, prípadne aj inde. Smelo do toho.

Ja ako predseda poroty a samozvaný profesor hraškológie Vám gratulujem k Vášmu životnému úspechu. Ak sa posnažíte, už v ďalšom ročníku by mohli byť udelené doktoráty hraškológie.

Popularita tejto súťaže stále narastá a Janko Hraško ako tradičná slovenská rozprávková postavička je dôstojným súperom ponúkaným rozprávkovým hrdinom z dovozu. Je malý, milý, inteligentný, spravodlivý, kreatívny, zručný, vzdelaný, veselý... a predseda náš.

Potrebuje nás a my jeho a tak sa tešme už na tretí ročník súťaže Janko Hraško ešte žije....

Jano Cíger z Mädokýša,
samozvaný profesor hraškológie
a predseda poroty

Janko Hraško v 21. storočí – Názor porotcu

Tento rok som pri hodnotení vyskúšal ďalší malý porotcovský experiment. Okrem toho, že som sa prehrýzal prácami odpredu aj odzadu, pohrúžený do seba hľadajúc poschovávanú fantáziu, teda okrem toho, že som sa správal ako porotca, hádam mi to odpustíte, som sa čas od času prevetlil do zabávača pokúšajúc sa vašimi prácami zabaviť i moju rodinu. Výsledky môjho experimentu ma v celku potešili a týmto ich vám rád zdelám.

Detská fantázia a sloboda pri jej realizovaní je pre čitateľa či poslucháča dôležitá. Dokonca až tak dôležitá, že keď chýbajú či fantázia či sloboda, treba pri prednese poslucháčov zvýšením hlasu na začiatku každého odseku alebo iným nečakaním prejavom prebudiť. Na rozdiel od toho, ak sa podarí fantáziu a slobodu sklbiť, treba pri prednese nechávať dostatočný priestor na prejav bránic poslucháčov.

A tak sa u nás doma niekedy ozýval hlasný zborový smiech, chichot, rehot i zadúšanie. Niektoré vaše dielka si dokonca zaslúžili i opakovanie. Moja rodina vám ďakuje.

Nebol by som sebou bez pointy od veci: „Dobre si ju pestujte a dovoľte jej, nech vás prerastie.“

Martin „Maňa“ Fülöp

Vyhodnotenie výtvarnej časti

Výtvarnú časť celoslovenskej literárno-výtvarnej súťaže Janko Hraško ešte žije v 21. storočí, vyhodnotila trojčlenná porota. Tvorili ju Mgr. art Marek Kokoška, PhD. Oľga Flimelová a ja. Práce prišli v hojnom počte – 214 plošné a 27 vševed (priestorové a i.) zo všetkých kútov Slovenska.

V tomto ročníku nastalo zopár zmien oproti tomu predchádzajúcemu. Predovšetkým bol stanovený jednotný formát papiera A5 a určili sa iba dve kategórie: 1.- deti predškolského veku a žiaci 1.ročníka ZŠ a 2.- žiaci 2. a 3. ročníka ZŠ.

Práce, ktoré sa ocitli mimo našich kritérií, boli automaticky vyradené. Musím s potešením skonštatovať, že kvalita dielok tohto ročníka bola oveľa vyššia, ako v tom predchádzajúcom. Po stránke obsahovej, aj vo vypracovaní. Aj napriek tomu, že takýto malý formát poskytuje autorovi oveľa menší priestor na odviazanie sa a nedovoľuje byť príliš „urečnený“. Takže koncentruje myšlienku, núti k skratke, miniatúre a vynaliezavosti. V zmysle danej témy, jedná sa predsa o malikána Janka Hraška, je to presne to, o čo nám ide.

Tentokrát výrazne prevládala maľba. Kresieb bolo minimum. Kandidátov na ocenenie bolo samozrejme viac, ale pravidlá sú pravidlá. Rozhodujúci bol nápad, výtvarná iskra a dodržanie témy. Konečný výber sme poctivo niekoľkokrát prehodnotili, až kým sme nedospeli k presvedčeniu, že lepšie to už byť nemôže.

Horšie to ale bolo tentokrát s priestorovými prácami. V podstate sa takmer vo všetkých prípadoch jednalo len o tradičné vyobrazenie podoby malého hrdinu, bez tvorivého vkladu. Jediným, naozaj zaujímavým nápadom, a preto aj oceneným, bol tzv. Hráškobus. Všetkým, samozrejme nielen oceneným, prajem veľa ďalších úspechov, kvalitných prác a chuti výtvarne tvoriť. Oceneným aj touto cestou gratulujem.

Peter Piatko

Hodnotenie porotcu

Literárne, ako i výtvarné práce, ktoré prišli tento rok do súťaže boli na kvalitnej úrovni, preto bolo veľmi ťažké rozhodovať o tom, kto je ten „naj“. Pri hodnotení prác mi neraz pookrlialo srdce pri čítaní tak fantastických a zaujímavých príbehov. Veľmi ma potešilo, že naše deti dokážu ešte v 21. storočí, v storočí preplnenom počítačovým svetom, pracovať s rozprávkovou postavičkou a vytvoriť dokonca o nej príbeh. A to nie hocijaký. Každý príbeh, ktorý prišiel do súťaže bol zaujímavý, jedinečný a vždy sa čímisi originálnym odlišoval od toho druhého. Preto bolo veľmi ťažké vybrať spomedzi toľkých kvalitných prác. Neustále čítanie poézie i prózy a prehodnocovanie kvalít prác len zvyšovali moju nerozhodnosť. Nakoniec sme sa všetci spoločne dohodli a urobili medzi sebou kompromisy. Verím, že budúci ročník súťaže bude aspoň takto úspešný ako tohtoročný a že sa do súťaže zapojí ešte viac detí, ale i dospelých.

Zuzana Vaváková, vedúca detského literárneho klubu HeviBell

Najprísnejšia kritika

Drahí priatelia, Hraškovili, Hraškulienky.

Môžem smelo povedať, že som vaše práce čítal najviackrát a najpozornejšie. Mojimi rukami a počítačom museli prejsť všetky práce, aby sa dostali do ďalšieho kola. Rozhodoval som, či spĺňajú technické požiadavky na postup. Upravoval som grafické nedostatky, aby sa splnili všetky podmienky. Oddelil som zdravé literárne struky od tých nie celkom podarených.

Nad pozorným čítaním a spracovávaním prác som strávil sedem večerov a neraz som nad literárnymi súťažnými prácami zažmúril obe oči. (Však prozaici – koľko je jedna strana?)

Zostavil som aj tento zborníček a potešilo ma, že víťazné práce v ňom umiestnené mi aj dlhšiu dobu po hodnotení ostali v pamäti.

Rovnako ako ostatní porotcovia som ocenil, že v textoch sa neopakovali klasické témy, prišlo nám viac vlastných nápadov a zaujímavých spracovaní z rôznych odborov hraškológie.

Avšak, po literárnej stránke som bol veľmi prísny. Čo bolo pre mňa najdôležitejšie, aby som zaradil literárny text medzi ocenené? Samozrejme na prvom mieste je nápad, netradičné spracovanie, skvelá pointa. Takéto práce, často osviežené zdravím humorom, postupujú ďalej automaticky. Ja ale na text hľadám aj ako dômyselnú prácu.

Oceniť poetické práce bola veľmi náročná vec. Ak mali dobrú pointu, peknú myšlienku, nespĺňali pravidlá básne. Poézia je náročná v tom, že je prísna. Autor musí o nej niečo vedieť. Prvým problémom je rytmus, ak ho báseň nemá, je to próza napísaná do krátkych riadkov. Ak si autor zvolí rýmovanú podobu, musí dávať pozor na to, aby nerýmoval navzájom slovesá, podstatné mená s rovnakými gramatickými kategóriami a aby rýmoval tak, aby báseň mala hlavu a päť a nie len rýmy. Ale na cenách pre poéziu sme sa zhodli, hoci pri poézii hraščať sme sa museli medzi sebou dohadovať najdlhšie.

Aj próza má svoje pravidlá. Tým najdôležitejším je príbeh! Je skutočným umením udržať ho v rozmedzí jednej strany a ešte ho aj zaujímavým a prekvapivým uzavrieť. Ale i to dokázate.

V próze je veľmi dôležitá aj pasáž priamej reči, dynamizuje text, ale musia to byť dialógy dôležité pre príbeh. Rovnako sa pri takto krátkej forme treba naučiť škrtiť zbytočné vety, odskoky od dôležitosti príbehu. A pozor aj pri výbere slov – nemali by sa opakovať, vynechajte neurčité slová či úvody viet, najprv, potom, keď...

Dlho by som mohol písať, ale načo. Vy ste sa stali magistrami a bakalármi hraškológie a aby ste boli i doktormi, musíte sami veľa študovať, písať a čítať, aby ste sa raz možno mohli pochváliť i titulom profesor. Ďakujem však všetkým, ktorí sa rozhodli venovať svoj čas Jankovi Hraškovi. S fantáziou totiž môžu aj veci zdanlivo neuveriteľné.

Mathej Thomka, prezident Mädokýša

Oficiálne čísla súťaže

Literárno- výtvarná súťaž Janko Hraško ešte žije (v 21. storočí) bola vyhlásená 1. decembra 2006 a súťažná časť trvala do 30. apríla 2007. Na konci mája už porota poznala víťazov.

Porote predsedal profesor hraškológie Jano Cíger z Mädokýša. Členovia boli Anna Thomková, Zuzka Vaváková, Martin Fülöp a Mathej Thomka. Garantom a hlavným porotcom výtvarnej časti bol Peter Piatko.

Do súťaže Janko Hraško ešte žije v 21. storočí prišlo 387 súťažných prác z toho 214 výtvarných, 146 literárnych diel a 27 súťažných prác na Vševeda roka.

Príspevky nám prišli skutočne z celého Slovenska, výpis všetkých miest, dedín a dediniek, kde majú informácie o Jankovi Hraškovi by vyšiel na celú túto stranu.

Podrobnejšie k jednotlivým kategóriám: Do výtvarnej časti nám prišlo najviac prác, ale najviac ich aj nespĺňalo podmienky zaradenia do súťaže. Súťažné kategórie boli Púpätka a Hraškulčatá, ale mnoho výtvarníkov už do týchto vekových kategórií nezapadalo. Dalším dôvodom bolo nesplnenie rozmeru práce. Viac od porotcu Petra Piatka.

V kategórii Vševed roka prišlo najviac prác z Turca, ale nakoniec najvyššie ocenenie šlo do Nitry.

V literárnej časti v kategórii próza museli porotcovia prečítať 95 príspevkov a v kategórii poézia 51 básní.

Vo výtvarnej časti bola tvorivejšia kategória Hraškulčatá a v literárnej Hraščat, ktoré poslali až 103 literárnych prác.

Všetci súťažiaci, i tí, ktorí nespĺnili podmienky pre zaradenie do súťažnej časti, budú odmenení titulom bakalár hraškológie, víťazi titulom magister. Titul doktor hraškológie nebol udelený.

A štatistik by sa mohlo urobiť veľké množstvo, ale radšej sa začítajte...

Janko Hraško ešte žije...v 21. storočí

Milí hraškovci,

opäť je za nami krásne obdobie očakávania, kedy sme netrepežlivo ráno otvárali maily s poštou a čítali vaše literárne práce a očakávali tetu poštárku s obálkami výtvarných prác a s obdivom sme prezerali výkresy, plné nápadov a veselých farieb.

Nič nie je v takejto súťaži ťažšie, ako byť porotcom. Najradšej by som dala cenu všetkým... za snahu v dnešnej dobe vôbec venovať svoj čas písaniu a vymýšľaniu. V niektorých prácach ste sa doslova pohrali so slovami, bolo z nich cítiť radosť, tvorivosť, rozmyšľanie, boli však aj také, ktoré boli napísané narychlo, akoby to muselo byť. Som veľmi vďačná všetkým kolegyniam a kolegom učiteľom, ktorí neľutovali svoj čas a spolu s deťmi sa do súťaže zapojili.

Pri čítaní prác, najmä prózy, som si uvedomila, koľko rokov už žijem... Cítila som sa ako pamätník, ktorý otvára oči nad výdobytkami novej doby. Takmer všetky práce – a to bol vlastne aj zámer súťaže – boli poznačené a ovplyvnené 21. storočím. Terminológiou, prostredím, v ktorom sa dej odohrával a množstvom fantázie o budúcnosti.

Tešíme sa, že do Múzea Janka Hraška pribudli nové exponáty, že vydáme v poradí už druhý zborník výtvarných prác a hlavne sa tešíme, že na Slovensku sa opäť rozšíria rady bakalárov a magistrov hraškológie.

Je tu finále, je tu koniec druhého ročníka súťaže o Jankovi Hraškovi. Ale každý koniec je predzvesťou nového začiatku a tak nesmúťme, ale tešíme sa na 3. ročník, ktorý vyhlásime v jeseni 2007.

Prajem všetkým hraškomilom – od púpätok až po staré struky – aby ich struky boli naplnené plnými hraškami nápadov, ktoré budú rozdávať všetkým, ktorí majú radi písanie a knihy. Lebo, verte, či neverte, žiadna technika a výdobytky vedy nenahradia tie čarovné a rozprávkové chvíle s dobrou knihou v ruke.

Krásne prázdniny a dovolenky Vám všetkým praje

Anna Thomková, riaditeľka

Súkromnej základnej školy BellAmos

Vítězné práce z poezie

Drahé básničky a básnici!

Porota sa uzniesla, že víťazné poetické práce ocení bez udelenia miesta Cenou za poéziu.

Bianka Kupcová

Hriňová - 10 rokov

Cena za poéziu – Hraščatá

Janko Hraško

Janko Hraško, živý stále,
s Jankou Naškou má deti malé.

Krmieva ich čím asi?
Veľkou kopou klobása.

Zmyslel si on v jednej chvíli,
že im kúpi mobily.

Rozmyslel si potom však,
že im kúpi radšej hrach.

Šťastné deti, veru, veru,
dnes mali hrach na večeru.

Marek Uhrin

Banská Bystrica - 12 rokov

Cena za poéziu – Hraščatá

Hraškova hriadka

V záhrade sú samé hriadky,
v jednej z nich je hrach zasiaty.
Hrašok chutný, na jedenie,
ale aj pre potešenie.

Práve táto naša hriadka
je kolískou Janka Hraška.
Odkiaľ berie toľko sily?
Dobre sme ho polievali.

Prečo všetko rozumie?
O tom slnko svoje vie.
Hraško patrí do prírody,
kde sa mu vždy dobre vodí.

Má len jedno veľké pranie.
Nech príroda nezahynie!

Marek Masár

Dubnica nad Váhom - 11 rokov

Cena za poéziu – Hraščatá

Janko Hraško v 21. storočí

Chlapec vzrastom nevysoký
do našej triedy teraz chodí.
Janko Hraško – volá sa,
chutí mu len klobása.

Hlavu múdru – to on má,
našepká nám, ak sa dá.
Hoc s wolkmanom na ušiach,
je to celkom dobrý žiak.

V počítačoch sa on vyzná,
slabou stránkou je telesná.
Nejde mu hod, šplh ani beh,
chalanom je na posmech.

Hoc meno má rozprávkové,
obyčajný chalan to je.

Dominika Hudačinová

Stropkov - 11 rokov

Cena za poéziu – Hraščatá

Janko Hraško

Janko Hraško žije stále,
medzi nami, v našom dave.
Nie je obor, veď to viete,
ale najodvážnejší na celom svete.
Všetko skúša, všetko vie,
nikomu to nepovie.
Nemá to však z vlastnej hlavy,
ale od svojej veľkej mamy.

Vítězné výtvarné práce

Jana Gromanová

Kamenica n/ Cirochou – 9 rokov

1.miesto – Hraškulčatá

Katarína Šutayová

Kamenica n/ Cirochou – 8 rokov

2.miesto – Hraškulčatá

Mária Luptáková

Liptovské Sliače – 10 rokov

3.miesto – Hraškulčatá

Príhody so keyboardom

Branislav Basoš

Snina – 9 rokov

Čestné uznanie – Hraškulčatá

Vítězné výtvarné práce

Drahí výtvarníci!

Vaše práce vynikali farebnou nápaditosťou... Možnosti nášho zborníka sú však obmedzené a nemohli sme práce presne farebne. Preto aspoň tieto náhľady. Skutočné farby víťazných prác si však môžete pozrieť na internetovej stránke www.jankohrasko.host.sk.

Gejdoš Matúš

Liptovské Sliače – 7 rokov

1.miesto – Púpätka

Za počítačom

Mičian Peter

Topolčany – 5 rokov

2. miesto – Púpätka

Adam Vrábel

Kamenica nad Cirochou – 4 roky

3.miesto – Púpätka

Patrik Pagáč

Vršatecké Podhradie – 7 rokov

Čestné uznanie – Púpätka

Vítězné práce z poézie

Alžbeta Bírová

Krásno nad Kysucou - 11 rokov

Cena za poéziu – Hraščatá

Janko Hraško ešte žije...

Janko Hraško maličký, stráži všetky detičky.

Ukryva sa v každom z nás,
je to taký šaši hlas,
ktorý tajne volá z bytu,
myšlienôčku v srdci skrytú.

Zahráva sa so sníčkami,
naháňa ich pesničkami,
aby rýchlo ožili
a túžby im splnili.

Do sveta sa vydajú,
na ďalekú cestu,
s túžbami sa pobijú,
v rozprávke k nám klesnú.

Verte tomu a či nie, Janko Hraško jestvuje.

Miroslav Kapusta

Banská Bystrica - 53 rokov

Cena za poéziu – Starý struk

*Epi - Hraško – gram
/alebo Správa z výskumu/*

Neviem, či Vám tam, učencom martinským,
priniesol tam-tam počín hrdinský
a z výskumu Matice či nové viete,
že právoplatným dedičom z Hraškovie zavete
je čo aký, ale pravidelný konzument hrachu,
nech už je z takého, či onakého fachu.

Darom dostal každý jeho vzácne gény,
jedno či po hrachu rýchly, či vo dverách mierne pribzrdený.
I ja som sám na sebe pocítil ten gén,
aj keď iní vravia, že je to fosgén, alebo difosgén ...?

A navyše, aj ja kričím pri práci volom do ucha,
z teplučkého kresla, ale nechcú ma poslúchať.
Tak sa mi vidí, že tie voly súčasné, internetovo-dnešné,
sú asi hluché, alebo len počítačom prihlúple, zvuko-vodo-pracho tesné.

Miroslava Furtkevičová

Stará Ľubovňa - 15 rokov

Cena za poéziu – Hrašky

Janko Hraško žije aj dnes

nenápadne si ukradol
zelenú farbu z dúhy
len na chvíľu
aby vyskúšal byť
anjelom
namiesto krídel
plné dlane
hraškového smiechu
ktorý pomáha
iným žiť

Nina Kollárová

Stará Ľubovňa - 16 rokov

Cena za poéziu – Hrachy

X X X

polia sú stále
plné hrachu
kotúľa sa
k ľuďom
a pripomína
rozprávky
od začiatku až po päty v zelenom
veď aj dnes sa
malí chlapci
volajú janko /hraško/

utekáme im
v ústrety

Monika Ďud'áková

Dubnica nad Váhom – 11 rokov

1. miesto próza – Hraščatá

Janko Hraško a križovatka

Rozgúľal sa milý Hraško po hlavnej ceste, akoby mu celá patrila.

Vtom naňho zažmurkal červený semaforový panáčik. Nechcel narušiť chod premávky, a tak rovnako ako všetci ostatní spolujazdci na ceste zostal stáť. Rozhliadol sa okolo seba cez slnečné okuliare. Zbadal, že na ceste leží akési pruhované obrovské zvieratko. Nehýbalo sa a vôbec mu neprekážalo, že chodci navôkol zrazu vykročili a prechádzali rovno cez biele pruhy jeho brucha.

Janko Hraško nechcel byť netaktný, a tak pekne poprosil pruhované zvieratko: „Môžete sa mi, prosím, uhnúť? Nerád by som sa po Vás pogúľal.“ Nedostal však žiadnu odpoveď. Červený panáčik sa opäť rozsvietil, autá na ceste zostali stáť a chodci prešli rovno cez brucho pruhovaného zvieratka. „Hmm, takto sa ja veru nikam nedostanem,“ povedal si Hraško, „musím poriadne zakričať.“

Nadul všetky svoje strukovinové sily a zakričal: „Nechcem po Vás stúpať, aby Vás to nebolelo!“ Ale zviera zasa nič. Spokojne sa vyhrievalo na asfaltovej ceste. Vtom sa z diaľky ozval hrmot a cenganie. Hraško zbadal akúsi oproti nemu sa ženúcu potvoru. Tá potvora bola električka. „Musím predsa cestnému zvieratku zachrániť život!“ pomyslel si Hraško.

Poslednýkrát ho oslovil: „Počujte, neprekáža mi, že ste sa mi neuhli, ale teraz Vám ide o živoooooóóóóóóóóóó!“ Ani to však nestihol dopovedať a stroj prefrčal rovno cez Janka Hraška. Na ceste zostal ležať rovnako ako pruhované zvieratko.

Odvtedy Janko Hraško pomáha riadiť cestnú premávku. Vždy, keď uvidíte semafor, z ktorého sa na Vás usmieva zelený panáčik, nezabúdajte, že to je Janko Hraško.

Pavol Šverha

Kľušov – 12 rokov

2. miesto próza – Hraščatá

Janko Hraško. Ešte žije?

Neznášam úlohy. Neznášam slohy. Neznášam školu. Rozmýšľam o tom polohlasne a mumľem si popod nos, keď tu zrazu ako ozvena vracia sa mi do uší:

– Ja neznášam – vajcia.

Bolo to malé Čosi, premávalo sa to po mojom zošite z literatúry. Vyzeralo to čudne, tak som doň pichol hrotom môjho nového pera. Červeného. Tak to chce učiteľka. Podstatné veci zvýrazniť!

- Čo stváraš?

- Ja? Ty sa tu promenáduješ bez opýtania! A vôbec. Kto si? Odkiaľ si? Si tu sám? – Tým perom som ho držal v šachu

- Spomal'. Menej otázok. Tu som, ako vidíš, sám. Ale prišiel som s Bôbom a Šošovicovou /tak sa za slobodna volala moja matka, uznaj/ Takže oni sú na dajakom stretnutí a ja som si zmenil program a trasu a tuším som sa zapotrošil. Naši by mali byť kdesi na dajakej dlhej chodbe. Vieš, kde to je?

Rozprávali sme sa, čo sa nepáčilo učiteľke, niekoľkokrát ma upozornila – vraj trpím samomluvou. Nakoniec som sa dozvedel, že som Nemožný. Ako keby ona bola Možná. A zazvonilo. S tým chlapčatom som potom na dlhej chodbe hľadal jeho rodičovstvo. Úspešne. Poďakovali mi čudne zazerajúc na Jana. Tak sa to Čosi volalo. A dali mi kontakt. Mailovú adresu, vraj nech sa ozvem. Trochu som sa uškrnul pri predstave, ako tá rodinka svorne hopsá po klávesnici a píše mi. Ale Jano celkom ušiel, tak som im to prisľúbil.

Aspoň budem mať námet na ďalší sloh...

Dáša Illyová

Ilava - 40 rokov

Cena za prózu – Staré struky

Ako Janko na svet prišiel...

Chcete vedieť čo sa stalo?

Sadnite si ku mne, sem!

Ak hry sú pre Vás málo,

rozprávku vám rozpoviem...

V jednej dedinke pod lesom žil sedliak Jano so svojou ženou. Spolu gazdovali tak dobre, že si vybudovali najkrajšiu farmu v Európe.

Každý deň Jano začínal slovami : „Tá elektronika v našej dojarni ma vyhadzuje fakt zo sedla. Denno denne sa tam niečo pokazí. Som zvedavý, čo za prekvapenie ma čaká teraz“.

Vždy zjedol krajec chleba so slaninou a pobral sa do dojárne, aby zistil nedostatky.

Pokiaľ sa Jano venoval statku, jeho žena varila, prala a robila na záhrade, aby nemuseli nič dovážať z okolitých fariem ani štátov. Mali takmer všetko, chýbal im iba niekto, kto by im na staré kolená pomáhal a komu by mohli svoje malé impérium po smrti zanechať. Chýbalo im dieťa.

Vždy keď mala žena aspoň chvíľu čas, sadla si k počítaču a cez videohovor sa spojila s doktorom, ktorý sa jej snažil už dlhé roky pomôcť, ale aj napriek modernej technike nič neuspelo.

Jedného dňa, keď odišla od internetu úplne sklamaná a načisto nešťastná, vrátil sa do izby Jano a zdesený volal ženu, aby išla s nim do maštale pozrieť, čo sa stalo.

Od úžasu takmer onemela. Bola tam príčina kazenia sa elektroniky v dojarni.

V strede maštale stál malý trpaslíček, ktorý býval v sene a vždy v noci niečo pokazil, aby sa ráno mohol pozeráť ako muž závalu opraviť. Robil to vraj preto, lebo ho bavilo, keď Jano nadával a rozčuľoval sa. Vychádzalo mu to a vždy sa dobre bavil. Bolo by mu to vyšlo aj túto noc, keby si nebol cez pokec dohodol rande s trpasličkou z vedľajšieho ranču a vrátil sa taký unavený, že zaspal. Keď sa zobudil, bežal rýchlo niečo pokaziť, ale už nestihol, lebo Jano ho prichytil, zdrazil a uviazal za nohu ku korytu. Márne bolo jeho prosíkanie, aby ho pustil. Jano mal v sebe toľko zlosti, že ho ani žena nemohla presvedčiť o tom, že odpúšťať sa má. Nakoniec trpaslík ponúkol Janovi obchod. Sľúbil mu splniť jedno želanie nech je akékoľvek. Jano spolu so ženou nezaváhali ani na minútu. Obaja predsa dlhé roky túžia po tom istom. Pozreli na trpaslíka a dvojhlasne zvolali : „Dieťa chceme!“

Trpaslík im povedal, že to je pre neho veľmi ťažké a jediná možnosť ako im úlohu splniť je tá, že sa budú musieť uspokojiť s dieťaťom maličkým ako je on sám. Súhlasili. Potom ich trpaslík vyzval, aby išli obaja do domu. Na posteli vraj nájdu chlapca, ktorému by mali dať meno podľa neho, pretože on môže byť na svete medzi ľudmi iba dovtedy, kým niekomu na záchranu svojho života nesplní želanie. Keďže ten čas práve nastal, musí opustiť ľudskú ríšu a vrátiť sa späť do trpasličieho kráľovstva. Jano so ženou súhlasili aj s tým a keďže sa trpaslík volal Johnny Peas, dali meno svojmu synáčikovi presne také isté, ale v slovenskom znení „Janko Hraško“.

Trpaslík, ktorého samozrejme Jano pustil a spolu s nim sa stratili aj problémy s elektronikou v dojarni.

Chlapec bol utešený a veľmi múdry. Jano so ženou boli v siedmom nebi od radosti. Keď im syn za tri roky takmer nič nepodrástol, rozhodli sa využiť medicínu tretieho tisícročia a verte, alebo nie, po pár sedeniach s homeoterapeutom začal Janičko rásť. Čo nevidieť bude z neho tiež Jano ako aj z otca.

Škoda, že takéto možnosti nemali rodičia jeho predchodcu a pôvodný Janko Hraško zostal maličkým Jankom stále. Ako však vieme z rozprávky, aj to malo svoje výhody.

Tento príbeh je naozaj pravdivý a viem to naisto preto, lebo sa to stalo môjmu bratovi a onen Janko Hraško je môj synovec.

Ak by sa Vám zdalo, že svet bez rozprávkových bytostí je dnes nudný a smutný, nebojte sa. Aj teraz medzi nami žijú rôzni trpaslíci, obri, víly, draci, princovia, čarodějníci či Baby Jagy. Verte mi! Majte oči otvorené a možno ich aj vy stretnete. Možno ešte dnes ...

Gabika Kodajová

Trenčín - 49 rokov

Cena za prózu – Staré struky

Janko Hraško a Zuzka Fazul'ka

Jedného večera, keď mamička dočítala dievčatám na dobrú noc rozprávku o Jankovi Hraškovi, knižka zostala otvorená práve na stránke, kde Janko preskakuje potok s misou halušiek na hlave. A tak, chtiac – nechtiac, vypočul si tento rozhovor: „Čo keby sa nám narodila sestrička, aspoň ako fazul'ka maličká? Najskôr by sme mamičke pomáhali pri prebaľovaní, kúpaní, kočikovaní a neskôr, keď vyrastie, budeme mať kamošku na hranie. V trojici nám bude veselšie.“ V tej chvíli ešte netušili, že dieťaťko naozaj rastie v maminom brušku a o deväť mesiacov sa chystá narodiť. Lenže to malé bolo také zvedavé na tie svoje sestričky, že predčasne opustilo pohodlnú a teplú postieľku v brušku a vhušlo do tohto sveta oveľa skôr, absolútne nepripravené a vraj celkom nezrelé, takto zalamovali nad ním ruky a bedákali lekári. Bolo také drobučké, že ho museli ihneď vložiť do skleného domčeka so štyrmi oblôčkami, čo sa volá inkubátor. Keď si toto všetko vypočul Janko Hraško, neváhal ani minútu a ponáhlal sa do nemocnice, zistiť, ako sa má Zuzka Fazul'ka. A dobre, že prišiel. Dievčatko bolo také malilinké, že by si tam bez neho sotva poradili. Iba on si všimol, že sa mu zle dýcha, treba pridať kyslík. Je akási bledá, musí dostať ďalšiu dávku krvi, čiže transfúziu. Aj zápal pľúc odhalil ako prvý, že má žltáčku, videl, keď sa sfarbila ako citrón.

Behal od sestričky k sestričke, od lekára k lekárovi, stačilo vyskočiť na koleno, poštekliť pod fúzmi, prebehnúť po zápästí, hoci bol taký maličký, že ho nikto nevidel, takto nenápadne upozorňoval všetkých, čo treba práve v tej chvíli urobiť. Z najhoršieho sa dostala, z inkubátora ju preložili do postieľky a o tri mesiace prišla konečne domov, za svojimi sestričkami. To bolo radosti, keď sa prvýkrát stretli všetky tri vo svojej detskej izbičke. Janko Hraško však vedel, že jeho úloha sa ešte neskončila. Fazul'ka musela cvičiť a chodiť celé roky na všelijaké vyšetrenia, keďže chodiť nevedela, mala maličký invalidný vozíček a kto iný by ju vozil, keď nie on. Veď mamička by popri ňom musela ísť po kolenách. Tak spolu chodili na rehabilitáciu, na očné, na neurológiu, na ortopédiu a všelijaké oddelenia, o ktorých sa mu dovtedy ani nesnívalo. Pri cvičení dievčatko plakávalo, ale zažili spolu aj kopec zábavy, keď sa bláznili na kúpalisku, vystrájali so sestričkami pred spaním, chodili na bicyklové výlety. Fazul'ka sedávala na sedačke na ockovom bicykli a Janko si poskakoval hore – dole, raz sedel na jej kolienkach, raz na blatníku, najväčšia zábava bola, keď si sadol na zvonček a zvonil o dušu, všetci sa za nimi obzerali a išli si krk vykrútiť, nešlo im do hlavy, že zvonček zvoní, hoci ocko má ruky na riadidlách. Prešlo zopár rôčkov, Zuzka troška vyrástla a keď išla do školy, dostala väčší vozíček. Hraško na držadlá nedosiahol, ale nebolo treba, lebo Zuzka Fazul'ka sa naučila pohybovať sama a teraz vozila ona jeho. Občas si vyskočil na operadlo, niekedy na bočnicu, na stupáček to bolo dosť nebezpečné, tam ho ohrozovali dve topánočky, ľahko mohol prísť k úrazu. Viete, čo bola najväčšia sranda? Keď sa mu podarilo naskočiť na obrúč na kolese. Ako sa koleso roztáčalo, naberalo čoraz väčšiu rýchlosť, hlava sa mu krútila a vtedy výskal od radosti a niekedy aj trošku, ale naozaj len trošičku, od strachu. Rád chodieval aj na hipoterapiu, cvičenie na koníku. Dievčatko sedelo na chrbte koňa Lesana, zdvíhalo jednu ruku, druhú ruku, počúvalo pokyny hipoterapeutky. On si zatiaľ hopkal z jedného ucha na druhé alebo sa mu zavesil na chvost a hojdal sa ako na lane. Raz koňa poštekli, ten sa zahnal chvostom ako divý, všetci si mysleli, že ho muchy otravujú, iba Janko vedel, kde je pes zakopaný. Ale to neurobil náročky, čestné slovo! Niekedy bol aj na vyučovaní, dosť sa tam toho naučil. Čítať, písať, počítať, ale neskôr ho to ťahalo čoraz viac do prírody, nechcelo sa mu vysedať v škole. Doma mala Fazul'ka čoraz viac povinností, a tak sa pozvoľna vytratil z jej života a zmizol nevedno kam. Keby ste ho náhodou stretli, napíšte o ňom zopár riadkov, Zuzka Fazul'ka na neho často spomína, prežila s ním najkrajšie chvíle svojho života, nikdy na neho nezabudne.

Milko Cisko

Spišská Stará Ves – 6 rokov

3. miesto próza – Hraščatá

Cena riaditeľky Súkromnej základnej školy BellAmos

Janko Hraško ešte žije... v 21. storočí

Jedného dňa, bol to tuším pätnásť december 2064, zobudil sa Janko Hraško celý spotený a chorý. Jeho mama skúseným pohybom vytiahla teplomer a zo vzdialenosti jeden a pol metra mu odmerala teplotu. Mal 39,5 s presnosťou na milióntinu stupňa. Krátko si povzdychla, a potom takým rozcvičkovým krokom podišla k videomobitelevisnému prijímaču. Ešte si nahnevane uvedomila, že je to model z roku 2050, teda starý ako čert, a potom už nechala ciferník, aby sám vytočil číslo lekára.

Janko Hraško vôbec nebol nadšený, že je chorý, lebo do školy chodil rád. Aj keď bol vzrastom veľmi malý, nikto sa mu neposmieval. Niekedy bola jeho malosť aj užitočná, keď sa napríklad spolužiakom pokazil počítač. Janko hravo vošiel dovnútra a opravil ho. Spolužiaci mu pomohli vždy, keď niečo potreboval, nikdy ho nenechali trápiť sa. V triede mu veľa vecí prispôbili k jeho výške. A vlastne v roku 2064 jeho výška už nebola ani taká dôležitá.

Nedalo sa ale nič robiť, teraz musel ostať doma. Našťastie vedel, že sa môže spoľahnúť na kamaráta Ferka Mrkvičku, ktorý mu odfralaxuje, čo bolo v škole. Mali doma celkom nový fralax, vďaka ktorému už nemuseli chodiť spolužiaci na návštevy s úlohami.

Napriek tomu prišiel Ferko Mrkvička s úlohami osobne, čo Janka Hraška veľmi potešilo. Keď sa konečne obaja usadili na sedadlách, voľne visiacich meter nad zemou, Ferko nadšene spustil:

„Janko, predstav si, čo sme preberali na hodine dejepisu! Veľmi zaujímavé učivo. Volalo sa to – Začiatok 21. storočia v školách na Slovensku. Všetci sme počúvali, ani sme nedýchali!“

Janko Hraško bol veľmi nepochopivý, a tak neskákal priateľovi do reči, len aby už Ferko hovoril ďalej. Ten neváhal a pokračoval:

„Vieš aké zaujímavé boli vtedy školy? V každej triede bolo aj tridsať žiakov, nie ako teraz, keď sme šiesti. Deti museli sedieť v laviciach, na ktorých neboli ani tie najjednoduchšie počítače! Vôbec žiadne! Dokonca si museli písať do zošitov nejakými perami či čím. Keď mali prestávku, rozozvučal sa prišerne hlasný zvuk, ako keby vypovedalo tisíce počítačov. Keď bola vyučovacia hodina, všetci museli ticho sedieť a počúvať. No nie je to strašné?“

Janko Hraško nevedel, či sa má smiať, plakať, alebo sa pohoršovať. Ferko však nečakal, kým sa spamätá a pokračoval: „A tí učitelia, no hrôza! Chudáci, všade chodili po škole pešo, z jednej triedy do druhej nosili v rukách všelijaké pomôcky. Veď oni boli ako nejakí otroci zo stredoveku. Dokonca niektorí nemali žiadny dopravný prostriedok. Ani lietadlo, ba ani auto!“

„Neuveriteľné,“ dodal ešte Ferko a Janko Hraško už stopercentne vedel, že si Ferko vymýšľa. To predsa nie je možné. Veď autá vynali ešte pred sto rokmi skôr, prečo by ich učitelia nemali?“

Janko Hraško sa rozlúčil s Ferkom a vyprevadil ho z domu. Radšej sa sám spýta učiteľky, čo to vlastne hovorila na hodine. Takým nezmyslom sa predsa nedá veriť, no nie?“

Kristína Grošková

Bardejovská Nová Ves – 12 rokov

*Čestné uznanie próza – Hraščatá***Janko Hraško v Egypte**

Kde bolo, tam bolo, žil – dnes už známy - Janko Hraško. Omrzelo ho však žiť stále ten istý život dookola. Rozhodol sa, že sa vyberie na vysnívanú dovolenku na Madagaskar so svojou kamarátkou Mincou, teraz už Eurou a kamarátom Cibuliačikom. Vybrali si cestu lietadlom ako inak, šiestou triedou. Na počiatku bolo všetko v poriadku, ale asi tak v strede cesty vypadol z lietadla Cibuliačik. Nevšimol si totiž pod sedadlom malú dierku. Našťastie jeho šupka, ktorá sa pri lete trochu uvoľnila, spomalila jeho let natoľko, že to prežil bez vážnych zranení. Od pilota Manga sa Hraško dozvedel, že Cibuliačik bezpečne pristál v Egypte. A tak Janko s Eurou ako dobrí priatelia zmenili smer cesty z Madagaskaru na Egypt. Nečakalo ich však menej problémov.

Prvý zádrhel sa vyskytol pri výstupe z lietadla. Obaja zistili, že stratili strúčik - púčik - preukaz a nemajú sa teda čím preukázať. Zostávalo im len jediné – Cibuliačika hľadať načierno. Druhou prekážkou bolo more, cez ktoré sa potrebovali preplaviť. Báli sa totiž, že sa Janko namočí do vody a v tom pripekajúcom slnku zapustí korene.

Eura mala na pamäti to, že keby spadla do mora ona, potopila by sa až na najhlbšie dno, pretože je veľmi ťažká. Ich neblahé vízie sa ale nenaplnili a oni sa v orechovej škrupinke dostali až do cieľa. To bolo radosti, keď odrazu zbadať oproti sebe loď, v ktorej sedel hľadaný Cibuliačik. Ten sa tiež tešil, že sú všetci opäť spolu.

Najväčším prekvapením však pre Euru bolo, keď Cibuliačik spustil ohňostroj a Janko ju ešte na lodi za spevu delfínov požiadal o ruku. Od toho dňa sa im vodilo veľmi dobre, dovolenku strávili úžasne, a to pri jednom zo siedmich divov sveta.

Pri lete naspäť už boli všetci opatrnejší a uvedomili si, že strata dokladov bola predsa len na niečo dobrá. Veď Eura si aj tak musí zadovážiť nový preukaz s priezviskom Hrašková.

Martin Makara

Spišská Nová Ves – 10 rokov

*Čestné uznanie próza – Hraščatá***Janko Hraško - záchranca**

Martin leží na posteli. Zamyslí sa. Prečo by hračky Playmobilu nemohli ožiť?

Nestihol ani poriadne prižmúriť oči, keď začul zvuk prichádzajúceho záchranného vrtuľníka.

- Čo sa to deje? Asi sa niečo stalo – povedal s úžasom Martin.

Ale čo to? Už aj hasičské vozidlo sa rúti po ceste. Odtiahol zošit do aktovky a vrátilo sa.

A to bolo prekvapenie! Prečo? Lebo hneď vedľa vodiča sedí malý človečik.

Martin sa čuduje, keď v chlapčiatku spozná Janka Hrašku. Janko vystúpi z auta a s malým kufříkom prichádza k nemu. Otvorí ho a podá mu čokoládovú tyčinku .

- Ahoj, hovorí Janko.

- Ako sa máš ?

Nestihne mu však odpovedať, lebo Jankovi zvoní mobil. Zdvihne ho a po krátkom rozhovore, Martinovi zakýva rukou a odchádza autom na letisko.

Tam ho čaká parádna helikoptéra pripravená na záchranu života mladej pani.

Maličký mužíček sa prezlečie do červenej kombinézy a nastúpi do lietadla.

Martin vidí, ako mladú pani Janko Hraško zachráni...

... Do bytu však vstúpi mama. Dlho sa pozerá na svojho synčeka, ktorý sa na hračky díva ako omráčený...

Mária Capová

Stropkov – 19 rokov

*3.miesto próza – Hrachy***Janko Hraško ešte žije... v 21.storočí**

„Au,“ zase niekto vyleštil klávesnicu a ten Enter je stále nebezpečnejší. Áno, nemýlite sa, poskakujem po počítačovej klávesnici. No čo už, nedali sa odradiť. Tak som si povedal, nech je sranda. A koniec-koncov, firmu nechám iným, a teda nudil by som sa. Aby ste mi dobre rozumeli, momentálne je mojou prioritou kniha, moja kniha.

A prečo ju píšem? Chtiac-nechtiac som sa stal dosť populárny, trochu stratil súkromie, ale ľudia chcú stále vedieť o mne viac.

Dúfam, že toto im bude na chvíľu stačiť.

Všetko sa to začalo vtedy, keď som bol ešte maličký a kráľ mi venoval malý domček pre bábičky na bývanie. Otec ma mnohému naučil tak, ako i moja mama. Zvykol som si v mojom malom kráľovstve robiť zmeny.

Rodičia mi zakaždým povedali: „Janko, z teba raz bude taký malý veľký pán.“

Toho času sme sa na tom smiali, no teraz....

Jaj, veď som sa aj nasníval. Že raz postavím taký dom pre seba a pre moju Palculienku. Ale tá mi zlomila srdce. Veru, dlho som bol do nej zamilovaný.

Už som sa v jej očiach videl ako hrdina, keď za ňou prídem a poviem: „Palculienka, zlatko, odlož si tú škrupinku, mal pre teba prekvapenie!“

A ona by s úžasom vykrikla: „Janko, to je náš dom!? Jaj, ale je krásny!“

Zrazu sa to všetko rozplynulo, keď jedného dňa povedala, že spoznala nejakého princa a vezme si ho za muža...

Síce som sa pozviechal, ale nezabudol som. Asi mi uveríte, že takú, ako ona mne podobnú, som odvtedy nespoznal. Ale nádej umiera posledná. Preto som sa zahrabal do práce. Workoholici sa po roku 1989 stali in.

Raz večer zazvonil telefón. Na druhej strane sa ozval hlas: „Chceme Vás, pán Hraško ! Dlho už hľadáme niekoho ako vy. Príďte a porozprávame sa.“

Tak som išiel a dodnes neľutujem. Ponúkli mi prácu dizajnéra domčekov pre bábičky. Neskôr som sa stal riaditeľom oddelenia. Aj keď ma ľudia z okolia spočiatku podceňovali, čoskoro zistili, že aj napriek pár knihám pod zadkom pri obede, mám toho veľa, čo môžem ukázať.

Hneď, ako sa mi začalo dariť, chcel som sa odvdáčiť rodičom, a tak som im daroval cestu okolo sveta k ich výročiu. Mimochodom, oslávili diamantovú svadbu.

Spoznal som a spoznávam stále viac a viac ľudí. Niektorí sú naozaj milí a nenútení. Istá hŕstka však aj priveľmi.

Predstavte si, minule som bol s kolegom na pivo a ten mi oznámil: „Počuj, starec, viem, že tá Palculienka ťa ešte stále máta, ale ja už viem, čo s tým. Videl si tú reláciu, tú, Srdcové záležitosti? Raz tam bola aj tá slávna Ďurianová. Vravím ti, tá ňou má výborné výsledky!“

Meno, grády, dobré výsledky. Určite je to iba všetko o komercii.

Zrazu zahlásil: „No tak! Janko! Už sa z toho nedá vycúvať. Jednoducho prídeš, sadneš, vyberieš.“

Netuším, čo mi to napadlo povedať áno, ale v podstate sa už tak trochu aj teším. Možno prišiel čas aj na mňa.

To rande mám budúci týždeň. Ak by to zaiskrilo a bola by snáď aj svadba, pravda, veď už nie som najmladší, s istotou môžem povedať, že to bude udalosť roka. Pomôžem si, keď už som raz celebrita??? A možno postavím domček aj pre niekoho živého a bábičky budú musieť počkať.

Matúš Hliboký

Kurima – 17 rokov

2.miesto próza – Hrachy

Janko Hraško ešte žije... v 21.storočí

Bol raz jeden starček i starénka a tí nemali deti, hoc ich srdcia po nich veľmi túžili. Raz v lete babka len-tak z nudy lúpala hrach, a keď lúpala ten najkrajší a najzelenejší struk, vyskočil z neho malý Janko Hraško. A to, čo bolo ďalej, to už všetci dobre poznáme. Preto vám poviem to, čo bolo, keď Janko povyrástol...

Janko Hraško nemal ľahké detstvo, no jeho puberta bola oveľa horšia. V tejto etape života bol priam neznesiteľný. Vzrastom bol síce malý, ale jeho ego bolo snád' také veľké ako naša Zem. Ani sa mu nečudujem!

Starček so starenkou mali Janka Hraška veľmi radi, a preto ho dali na tú najlepšiu školu, samozrejme – na gymnázium. Janko Hraško sa neučil zle. Práve naopak, matematiku a iné prírodné predmety mal v malíčku. Keď to postrehla jeho učiteľka matematiky, vychýrená na celej škole svojím vlasteneckým zmýšľaním, hustila do Janka celých šesť rokov, že on je inteligencia slovenského národa, že on je naša budúcnosť a že on je múdrejší ako ktokoľvek „obyčajný“.

Janko Hraško nevediac, že je to iba obyčajná psychologická taktika, slúžiaca na pozdvihnutie sebavedomia, tomu uveril. Odvtedy si už nenechal hovoriť Janko Hraško, to veru nie, odvtedy mu každý musel hovoriť Janko Hrach. (Pre tých, ktorí to nepochopili, chcel tým poukázať na veľkosť svojej osobnosti.) No ako vieme, nič netrvá večne. Aj Janko Hrach postupne strácal záujem o prehľbovanie svojej inteligencie. A ako každý adolescentný chlapec začal vnímať i to opačné pohlavie. Konečne si uvedomil, že dievčatá nie sú len na ťahanie copov či na uvoľnenie agresie. Janko Hrach, dovtedy zarytý zástanca šovinistického pohľadu na okolitý svet, zistil, že mu pri dievčatách je dokonca fajn!

I začal hutať, akoby zbalil tú najkrajšiu babu zo školy, zhodou okolností tiež z ríše jedla, Anču Malinkovú, známú ako Železná ruka (Anča bola známa najtvrdším volejbalovým podaním široko-ďaleko.) Vlasy mala sť'a by čierny uhol', líčka červené jak jabĺčka a jej svaly, vyformované nespočtými smečmi a blokmi, z nej robili krásavicu školy. A tu bol pes zakopaný! Ako Janko s tvárou, sužovanou rôznymi kožnými chorobami, a s nedostatočne vyvinutým hlasovým prejavom, môže zbalit' Anču?

I chodil Hrach celé dni bez seba a dumal nad tým, ako ju zbalit'. Keď už bol na konci s kreatívnymi návrhmi, dostal nápad, ktorý prišiel ani blesk z jasného neba - Janko sa totiž pozrel na nástenku, kde uvidel plagát: Dňa 14. februára sa koná Valentínsky volejbalový turnaj (chlapci verzus dievčatá).

„Čo keby som sa prihlásil?“ rozdukuje nahlas Janko. I veru, čo si zmyslel, to aj urobil. Bol v tom však háčik - Hrach a šport išli spolu dokopy asi ako lekvár a olivy! Láska však robí divy, a tak Janko podal prihlášku. Jeho telocvíkár sa tomu nevedel vynačudovať, no myslíac si, že bude sranda, tak ho prihlásil.

Deň za dňom a noc za nocou Jankovi plynuli neskutočne pomaly. No prišiel túžobne očakávaný 14. február!

Keď ráno Janko prišiel do školy, všade videl zaľúbenú atmosféru: na lavičkách sedeli páry, dávajúc si darčeky a vychutnávajúc, že škola dnes nie je, pretože sa koná veľký Valentínsky volejbalový turnaj. Všetci chalani prišli v modrom a dievčatá v ružovom.

Janko bol síce nervózny, ale jediný pohľad na Aničku zmyl všetky jeho pochybnosti, vedel, že robí dobrú vec. Zrazu zazvonil zvonec, každému oznamujúc, že sa začína vrchol dňa.

...a je to tu, Janko Hrach za búrlivého potlesku, prekrývajúceho sa s hurónskym smiechom, nastúpil na svoj prvý a aj posledný volejbalový zápas!

Zápas prebiehal v priateľskej atmosfére. Čo však znie priam neuveriteľne, Janko Hrach sa úspešne vyhýbal lopte celé 2 sety, ba dokonca si pripísal aj 1 bod, keď sa potkol a hlavou zasiahol loptu, ktorá potom padla rovno do súperovho ihriska! A prišiel tretí set ... Chlapci podávali: Mišo Hruška podal, dievčatá zachytili, Anča Malinková smečovala. Janko v snahe vyhnúť sa smeču si vyvrtol členok a k tomu dostal loptou priamo do tváre.

Prebral až v nemocnici a na jeho veľké prekvapenie stála pri ňom Anča. Začali sa rozprávať. Asi po piatich minútach Hraško, omámený množstvom injekcií a posilnený hormónom, nazývaným testosterón, vycítil, že je tá pravá chvíľa, aby dal Aničke svoju prvú pusu. Anička však jeho neškodný zámer nepochopila, a keďže mala čierny pás v karate, Jankovi vyklbila rameno. No to všetko sa mu vyplátilo...

Po dvoch týždňoch sa Janko Hrach a Anka Malinková vodili za ruky: Janko bol zaľúbený a Anička už mala dosť tých nagelovaných frajerov. Chcela vyskúšať niečo nové. Medzitým si Janko Hrach nechal opäť hovoriť Hraško. Jednak preto, lebo bol pod papučou, a i preto, lebo pochopil, že aj s malým gašparkom sa dá zahrať veľké divadlo.

A vtedy zazvonil zvonec a všetci sa rozišli do tried...

Milan Hurta

Martin – Priekopa – 11 rokov

Čestné uznanie próza – Hraščatá

Janko Hraško a tri oriešky

Kde bolo tam bolo, bola raz jedna dedinka. Tá dedinka sa volala Hrišov. Ľudia v nej sa mali veľmi radi, nehádali sa a nesúdili sa o majetok. V tej dedinke žila aj jedna babka a Janko Hraško. Raz babka povedala Jankovi, aby išiel na pole nazbierať rascu.

Keď už bol na poli nazbieral rascu do vrecúška a šiel na koniec poľa. Zrazu na neho niekto zakričal: „Hej Jano, zober nás na plece a my ti ukážeme rozprávkovú krajinu.“

Boli to tri oriešky. Janko ich zobral na plece a niesol ich a niesol, až prišiel ku chalúpkke, kde bývala babička. Tri oriešky Janka poprosili, či by nemohli u babičky prespať.

Samozrejme, že dostali súhlas. Tri oriešky sa poďakovali a hneď sa aj uložili spať.

Na druhý deň bolo síce zlé počasie, ale Janko Hraško aj tri oriešky spolu putovali k rozprávkovej krajine. Ako tak putovali, stretli mnoho lesných zvieratiek, ktorým bolo treba pomôcť alebo ich zaviesť k rodine. Na ich ceste bolo ešte veľa prekážok, ktoré museli prekonať, aby sa dostali k rozprávkovej krajine. Zdolali aj začarovanú rieku aj most, ktorý sa lámal. Rozprávková krajina bola čoraz bližšie. Bola pred nimi posledná a najťažšia prekážka a to prejsť cez začarovaný les plný trpaslíkov. Pokiaľ by sa Janko a oriešky s trpaslíkmi nespriatelili, bolo by to veľmi zlé a z lesa by sa už nikdy nedostali.

Vstúpili do lesa. Les bol strašidelný a nebezpečný. Bolo to zlé znamenie. Našťastie išli okolo štyroch stromov a zbadali ríšu zvieratiek, ktorým počas putovania pomohli. Mohli si vydýchnuť. V tomto lese im nebezpečenstvo už nehrozí, lebo majú pri sebe verných ochrancov. Spoznali sa aj s trpaslíkmi a vychádzajú spolu veľmi dobre.

Janko Hraško a tri oriešky mali už prekážky za sebou a tak videli to krásne kráľovstvo. Pri bráne ich privítali a povedali im, že ich pobyt má byť krásny a ničím nerušený.

V rozprávkovom kráľovstve boli všetci šťastní a dobrí, mali sa radi. Objavila sa tam aj babička Janka Hraška. Všetci si tam našli dobre.

Pavol Hurban

Filip Kílbik

Výčapy – Opatovce, 12 r.

Cabaj, 12 r.

Vítazná práca v kategórii

Vševet roka

Hraško Bus

Barbora Bocková

Svit – 14 rokov

1. miesto próza – Hrášky

Janko Hraško na ostrove

Už skoro ráno, presne o siedmej hodine, turčiansky malikán Janko Hraško otvoril oči. Bol to dôkaz, že ho niečo nečakane zobudilo. Minimini rádiobudík, robil si svoju nevďačnú robotu aj vo sviatočné ráno, čo nemal, nasledoval krátky masakér. Nechcelo sa mu z postielky, ale zvedavosť zvíťazila. V balíčkoch, ktoré večer nestihol rozbaľiť, očakával niečo bombastické.

Zošmykol sa po postelnej šmýkačke a zívajúc si sadol pod stromček. Jeho hráškorobot mu založil slúchadla MP4 zariadenia, ktoré včera dostal. Spustila sa kamera, ktorá ho natáčala, digitálny fotoaparát ho fotil, priamo pred očami sa objavil na mini obrazovke film o jeho rannom detstve ako sa vyváža volovi v uchu, na čom sa prenáramne zabával.

Z rádia mu vyhrávala hudba a mamke cez vysielaciu zahrmostal, že raňajkovať nebude. Súčasne volal aj Snehulienke, predvčerom ju zbalil a dnes chcel s ňou navštíviť Vianočné ostrovy. Cez satelit mu zakývala a oznámila, že s miliónárom Bajanom odlieta na výlet do vesmíru.

- Babenka neverná! Samoška, už sa s nami malikánmi nudila, že Uchánik! Ste tam niekto, hej hou, chcem vám povedať o Snehuli... vykašľala sa na mňa.- Ale ani jeden zo siedmych trpaslíkov nedvíhal.

- Nuda, nuda, - kričal a rozhadzoval darčeky po izbe. - Samé haraburdy!- Chytil posledný, nejaké zvláštne vyzerajúci darček a z pokrivaného papiera vypadol snehobiely plášť značky Hraškodass.

- Čože? Taký biely? A tá vôňa, tá hebkosť! Tak to milujem! Určite bude zázračný. - Rýchlo si ho natiahol, zaviazal opasok a odrazu sa ocitol na najmenšom ostrove na svete, s kopou darčiekov a inými potrebnými vecami. Včera surfoval na webovej stránke malikánov a našiel ostrov Mikrohraš, na ktorom chcel veľmi, veľmi byť. A dnes je tu.

- Jupí!- zakričal Janko a behal dookola ako na kľúčik. Okolo ostrovčeka sama zelená voda a okolo neho sami Pygmejovia, najmenší ľudia planéty Zem. Zacítili ho už z diaľky a tak na jeho počesť vystrojili veľkú party. Janko bol tiež štedrý.

Hneď im porozdával darčeky, samozrejme okrem plášťa. Títo malí ľudkovia s neobyčajným ňuchom sa veľmi tešili. Nebudú musieť žuvať kdejaké byliny, ale zubná pasta Hraškenol im zaručene zabezpečí biely úsmev a pevné zuby. Veľmi im chutila. Všetci boli spokojní a veselo sa zabávali. Aj Janko bol cool. Ponad hlavu mu poletovali v snečných lúčoch sa jagajúce drahokamy – kolibriky.

Na tretí deň jeho super život narušil mini hyperrýchly internet od Mini-comu, ktorý mu ponúkol služby na dva roky jednoducho neplatiť. To ho rozrušilo a nahnevalo, pretože on, najznámejšia celebrita slovenskej ľudovej klenotnice, nepotrebuje nijaké sponzorské a to na dva roky. Lúčenie bolo dojemné a dlhé, až do chvíle kedy si Janko natiahol svoj zázračný plášť. Pritiahol opasok a opäť sa ocitol vo svojej izbe v rodnom Turci. Mamina a oco sa nevedeli vynatešiť, že sa Janko vrátil, vôbec nevedeli kde je, jeho mobil bol stále vypnutý. Na stole ho čakala pozvánka do televíznej reality show Malikán za eurosto.

Už sa neskutočne tešili, že Janka čaká sláva, úspech. Ba čo! Megaúspech. Určite.

Mária Arpášová

Čáry – 16 rokov

1. miesto próza – Hrachy

Škriatok Elko (alebo ako Janko Hraško zo strany pätnásť viedol vojenskú výpravu)

„Neopováž sa tam vstúpiť! Dobré vieš, že v tej izbe býva škriatok Elko.“ odrádzal Martin šepotom svojho malého bráčka. Nikto z celej rodiny nechápal, prečo Miška priťahuje najmä izba v tvare L na hornom poschodí domu. Miško bol vo svojich piatich rokoch veľmi zvedavý. Nechápal, prečo mu zakazujú objavovať svet práve v tejto izbe.

Keď Martin uvidel Miška prvýkrát sa dobýjať do izby, zachoval sa ako správna žalobaba. Večer o tom vedela celá rodina. Rodičia mu zakázali chodiť do izby. Starší súrodenci mu povedali, že tam býva malý zlý škriatok Elko, ktorý je malý neposlušný zvedavý deti. Miško nechápal, kto to je ten Elko. Ale keď mu ho súrodenci Katka s Martinom nakreslili, mal dokonalú predstavu. Malý škriatok. S veľkou čapicou, ostrými zúbkami a zákeľným výrazom na tvári. Nohy mal do O a bradu po kolená. Miško sa pomaly lúčil so snom objavovať svet v elkovej izbe.

Na narodeniny dostal Miško knižku o Jankovi Hraškovi. Mamka mu večer prečítala celú rozprávku, na druhý deň Martin, potom Katka a Petra. Miško po týždni vedel celú rozprávku spamäti. Ale okrem Janka Hraška mu v hlavičke naďalej vítal Elko. V každodennej večernej modlitbe prosil už asi stý raz, aby prišiel Janko Hraško zo strany pätnásť, pretože tam bol najkrajší z celej knižky. Mal mu pomôcť premôcť zlého Elka. Prosbu nik nepočúval. Až raz...

„Dobré ráno, spachtosť! Vstávaj, už je desať. Ideme!“ „Kto si? Kde si? A kam ideme?“ Miško pomaly rozlepujúci očné rozhladal sa po izbe, kto to tak kričí. Nevidiac nikoho, spýtal sa opäť. „Tu, ty slepý, čo ma nevidíš? Tu, na operadle stoličky...“ Naozaj. Miško neveril. Sedelo tak malé chlápätko - v pravej ruke špáradlo miesto meča, v ľavej ruke kúsok šupky zo žaluďa ako brnenie, celý v turčianskom kroji - Janko Hraško.

„Chcel si ma, tak som tu! Kde máš toho stohlavého draka so siedmimi nohami?“ „Čočočože? Aký drak?“ nechápal rozospatý Miško. Ale Janko sa nedal. Len chcel už toho draka skoliť. Nie a nie pochopiť, že žiadny neexistuje. Miško stále dookola vysvetľoval, že chce poraziť zlého škriatka Elka, nie draka. Zdalo sa, že Janko konečne pochopil. „Dobre, odtiaľ vediem túto operáciu ja. Spoľahni sa na mňa a do hodiny môžeš skúmať izbu. Ale teraz si dáme raňajky.“ Pri raňajkách sa Janko vypytoval na Elka. Vraj generál musí poznať nepriateľa čo najlepšie. Neustále sa dožadoval popisu mužička. Pri pohľade na kresbu Elka od Martina a Katky prebehol Jankovi mráz po chrbte. Bol silná náтура, ale s takým zlomyseľným mužičkom ešte nemal tú česť. Zlosť a hrubosť z neho žiarili.

Staré lakované dvere zavýzgali a pomalinky povoľovali pod náporom Miškovej malej ruky. Janko mu sedel na pleci a dodával istotu do boja. Obaja búčali pokrievkami z hrncov, miskami a lyžicami. Vyrábali veru poriadny rachot, vraj na zmätenie nepriateľa. „Kde si? Hej, Elko! Poď sem, nech sa s tebou porátam! Nemáš šancu! Mám tu dva tanky, bombardér a rotu vojakov!“ vykrikoval Janko, len aby nahnal nepriateľovi čo najväčší strach.

Izba bola plná vecí, ktoré už nik nepotreboval. Prehľadali ju celú, no po Elkovi ani stopy. Prešli každý kút, vymietli každú pavučinku. Po dlhom márnom hľadaní sa vzdali. Sklopiac pokrievky, misky a lyžice, obzerali sa okolo seba. Na izbe nebolo nič zaujímavé. A predsa! Tam, v ľavom hornom rohu veľký štvorec obložený drevom, z ktorého trčala kľučka. Lenže obaja boli veľmi malí, aby tam došli. Nechali teda bojovú výpravu výpravou a odchádzali z bojiska so zvesenými nosmi.

Janko sa vrátil do svojej, teda svojej Miškovej knižky na stranu pätnásť, odkiaľ utiekol. Miško sa zmieril s tým, že Elka porazí, až bude veľký ako Martin a dal izbe i Elkovi pokoj.

Z Miška je dnes Mišo. Už dávno vie, že žiadny zlomyseľný škriatok Elko z elkovej izby neexistuje. Bola to len pomsta starších súrodencov za to, že sa mu vždy všetky huncútstva prepiekli a oni si to odsákali. Dnes Mišo v elkovej izbe dokonca býva. Už prestal navštevovať aj Janka Hraška v knižke na strane pätnásť. Avšak knižka má čestné miestčko v poličke medzi rozprávkami.

Mária Digoňová

Giraltovce – 12 rokov

Čestné uznanie próza – Hrášky

Príbeh malikána Janka Hraško

Bol krásny letný deň. Slnko poriadne pripekalo, až sa nechcelo vychádzať z izby. Popoludní, keď zlatá žeravá guľa nemala takú moc, vybrala som sa s mamkou na pole. V jednej ruke veľký košík, v druhej polievačka plná vody. Zatiaľ čo mamka zberá zeleninu do nedeľnejšej polievky, ja si brúsim zuby na dozrievajúci hrášok.

Nenápadne zašomrem popod nos: „Idem natrhať hrach!“

Spoza vysokých zelených listov fazule sa ozve mamkin hlas: „Ešte počkaj niekoľko dní, iste nie je dozretý!“ Avšak ja sa nenechám odbiť a už aj ležím na zemi a otváram prvý strúčik. Zrazu ma čosi poštekli na ruke. Neváham a kývnem rukou, mysliac si, že je to mravec. No vytrvalý mravec sa nevzdá a vylezie druhý raz. Svojím orlím zrakom spozorujem postavicku pripomínajúcu zmenšenú ľudskú bytosť. Maličké uhľovočierne oči, plné čerešňové pery a krásne svetlé kučeravé vlasy ma presvedčia o jeho nevinnosti. Vyzerá úplne ako rozprávkový Janko Hraško. Možno je to on a objavila som ho práve ja – také obyčajné dievča na obyčajnom poli!

Ale to nie je možné, veď rozprávkové bytosti sú vymyslené! Alebo nie? Ak áno, tento hrachový chlapček je veľmi vzácny. Priložím si ho k uchu a počúvam zrozumiteľné slová, ktoré sa miešajú so zvukmi okolitého sveta.

„Veď to malé čudo rozpráva a hovorí mi, ahoj!“

Položím si ho do dlane a tajne pašujem domov.

Čas rýchlo plynie a Janko sa stáva mojim dobrým kamarátom. Nosievam mu zvyšky z obeda a zažívam s ním nové dobrodružstvá. Keď prídem zo školy, čaká ma milé prekvapenie. Čistý lesknúci si riad, úhladná izba, ktorá priam vonia čistotou, poukladané topánky. Dokonca aj dóza s hráškom na poličke je čistá, ba až priesvitná. Nejde mi to hlavy a keďže zázraky sa nedejú, jediným východiskom je malý zázrak Janko.

Po dlhom váhaní Janko povie: „To ja som ti poupratovať izbu. A umyl som aj dózu, lebo som chcel, aby aj moji bratia mali na mňa lepší výhľad!“ Trochu sa usmejem a z vdáky ho len pohladím po jeho kučeravých vláskoch.

Takéto milé prekvapenia sa začínajú stávať samozrejmosťou a ja už len od všetkých počúvam pre mňa už nudné slová: „Ty si ale šikulka!“

Je to výborné nebyť doma a všetko za vás niekto urobí. Fantastické! Vrelo odporúčam! Zrazu som mala toľko času pre kamarátky, počítač, že...

V jeden deň nebol riad umytý, ba ani izba nebola uprataná, veci porozhadzované... Hneď som bežala k Jankovmu domčeku, lebo som ho nevidela už dva dni. Nemala som jednoducho naňho čas. Škrupinka bola prázdna, Janko v nej nebol.

Čo sa vlastne mohol stať?

Martina Arpášová

Čáry – 15 rokov

2. miesto próza – Hrášky

Janko Hraško a láska

„Janko! Chlapček! Kde si?“ Janko sa zahrabal ešte viac do mäkkých teplých perín. Neznášal, keď mu niekto hovoril chlapček. Veď je skoro dospelý! Má šestnásť a chodí do druhej triedy Gymnázia víly Amálky v Starom dube! A že chlapček! No dobre, že ho neporazí. To, že je malý, neznamená, že je chlapček! Lenivo natiahne ruku za budíkom na stolíku. Vtom do izby nakukne jeho mamka. „Čo je, mami? Je len desať hodín a okrem toho je sobota,“ povie unavene.

„To neznamená, že musíš preležať celý deň. Hovorila som ti predsa, že dnes poobede ideme na návštevu k ujovi Peťovi. Oslavuje päťdesiatku a príde celá jeho rodina. Na oslavu pozval aj nás a ostatných ľudí z celého celučíckého chotára. Len si to predstav, uvidíme aj tetu Lenu. Tú som nevidela snáď sto rokov!“

„Nevidím dôvod ísť tam. Nemám náladu na nejakú nudnú oslavu. Aj tak sme si chceli poobede ísť so spolužiakmi zahráť futbal.“

„Smola, žiadny futbal sa nekoná. Okrem toho si myslím, že tvoji milovaní spolužiaci budú tiež na oslave. Sú predsa pozvaní... A teraz už konečne vylez a choď sa najesť. Potom si uprac izbu a nachystaj sa, aby sme okolo druhej mohli ísť. Aj ocko sa dovedy vráti.“ Janko sa lenivo vyhrabal z mäkučkých teplučkých perín a pomaly sa psychicky pripravoval na ďalšiu trápnu oslavu s milión tetuškami, ktoré mu budú strapáť vlasy a rozprávať, aký je milučký, a s dvomi miliónmi uječkov, ktorí budú dymiť ako fabrické komíny a debatovať o tom, prečo FC Vyschnutý tis prehral v poslednom ligovom futbalovom kole s klubom Spod lopúcha.

„Už je to tu,“ vzdychol si Janko a vstúpil do domu uja Peťu. Ako predpokladal, všade tetušky a uječkovia, ktorí sa okamžite zhrkli okolo neho. Všetci boli z neho unesení a Janko nikdy nepochopí, prečo vždy, keď niekam príde, sú z neho všetci na mäkko:

„Aký zlatý chlapček!“ „Pod sem, zlatúšik, nech si ťa dobre obzriem!“ a podobne. Janka išlo roztrhať od zlosti! „Vraj chlapček! A zlatúšik! No daj sa mi svete, ako keby nikdy nevideli deti veľké pár centimetrov!“ pajedil sa Janko. „Ozaj, veď dnes je sobota!“ spomenul si zrazu Janko. Nechápal, ako mohol zabudnúť na Yvon. To je jeho „veľká“ kamarátka, ktorá chodí do školy do Bratislavy. Býva tam aj na internáte a domov chodí len na víkendy. Bol si istý, že príde aj na túto oslavu, pretože jej rodičia sú veľmi spoločenský.

Mal pravdu. O necelých päť minút prišla Yvon, ale... vedľa nej kráčal vysoký tmavooký pohľadný chlapec. Janko začal tušiť neblahú skutočnosť. Niektu mu zbalil Yvon. A on si robil také nádeje! Bolí predsa s Yvon takí dobrí a nerozluční kamaráti! Jeho nálada okamžite klesla na bod mrazu a tak, ako sa tešil, teraz túžil niekam sa zahrabať.

„Ahoj.“ Yvon už bola pri ňom, ani nevedel ako. „Dovoľ, aby som ti predstavila Lukáša. Je to môj spolužiak...“ Janko sa s ňou však nechcel rozprávať a už vôbec nemal chuť zoznamovať sa s nejakým Lukášom. Urazene sa zodvihol z hlbokého kresla, v ktorom bol zaborený a odpochoďoval za neoblíbeným Marekom. Bol ochotný rozprávať sa s hockým, len aby nemusel byť s Yvon a tým protivným hnusným chalanom. Yvon sa však nemienila vzdať. Neustále chodila za Jankom, hoci už trikrát zmenil miesto.

„Nebud' malý! Čo ti je?“ dožadovala sa vysvetlenia. „Dobre, ako chceš!“ povolil namosúrene. Vysvetlil jej, čo ho trápi. Ako sa nechce baviť s Lukášom, pretože ju zbalil. Tiež jej povedal, že aj jemu nie je ľahostajná, myslel si, že aj ona ho má rada, keď s ním trávi toľko času... Yvon sa len usmievala. Už jej bolo jasné, čo je vo veci.

„Ale Janko, ja ťa predsa mám rada! Len nie tak, ako chceš ty,“ vysvetľovala mu pokojne. Po rozhovore, ktorý trval do konca oslavy, bol Janko spokojnejší. Dokonca sa k nim pripojil aj Lukáš. Janko zistil, že je u Yvon len na víkend, pretože jeho rodičia odišli za ich tetou do inej krajiny a on nechcel byť doma sám. Janko už dávno zakopal vojnovú sekeru.

Pretieklo veľa vody v Turci, z Janka už je chlap. Má aj svoju ženu - ale nie je to Yvon. S tou sú veľkí kamaráti doteraz, avšak Janko sa už dávno „odmiloval“. Yvon žije v susednej dedinke so svojimi rodičmi, tak ako pred rokmi. Študuje na vysokej škole psychológiu, v čom ju Janko veľmi podporuje. Yvon má priateľa - Lukáša. Janko už nežiarli, dokonca je rád.

Ako Janko rástol, aj múdreľ. Zistil, že s Yvon by manželstvo nebolo dobré, že je lepšia ako kamarátka. Našiel si seba primeranú ženušku Svetlanku, drobné žieňatko, o niečo menšie ako on sám. Zasa sa potvrdila veta: Človek mieni, Pán Boh mení.

Ľubica Genčúrová

Trstín – 14 rokov

3. miesto próza – Hrášky

Hraškovci v 21. storočí

„Ja som chlapec z vidieku.“ takto vždy začína môj starký Janko Hraško príbeh. Rozpráva o zaujímavých životných situáciách. Som veľmi rád, že som jeho vnuk. Minule, som sa ho spýtal, ako a kde sa zoznámil s babičkou.

„No vieš synak...“ poškrabkal sa po hlave a zahľadel do steny. „Bolo to v ten deň, keď ma mamička prvý raz uvidela. Veď vieš, ako sa rozpráva v tej rozprávke napísanej podľa môjho životopisu. Dala mi najesť halušiek a poslala ma na pole za otcom, aby som mu zanesol jesť.“

Prerušil som ho. „No veď viem! To som už počul! Už pod' konečne k veci, dedko. Veľa rečí a nič nové sa nedozviem.“

Usmial sa. „Ach, ty si zvedavý - to máš po mojej mame! No tak: keď tam, na pole prišiel ten pán, čo ma chcel kúpiť...“ Opäť som ho prerušil.

„Áno, viem! A teraz hovor ako si sa zoznámil s babičkou.“ Starký prevrátil očami, a snažil sa mať prísnu tvár. Ale ja som videl, že pod napätým výrazom má skrytý úškrn. Asi ho baví stále ma napínať. A tak pokračoval.

„Teraz ma už ale nechaj dohovoriť. Tak ja som tatkovovi navrhol, nech ma teda predá, veď ja sa aj tak vrátim. Ako som už z tej truhlice vyťahoval peniaze, počul som tiché „Jau, Jáúúú!“ Nevedel som, čo sa deje. Až odhodím posledný dukát, a bola tam Janka Hraška - tvoja babička...“ počúval som vážne, ale cítil som, že tu niečo nehrá.

„Akože Janka Hraška! Veď vtedy babka nebola ešte tvoja žena! A v rozprávke sa nič takého nespomína!“ Dedko si vzdychol.

„Ale Janko III. už ťa mám dosť! V rozprávke nebola preto, lebo sa hanbila. Ako náhle by novinári vedeli, že existuje, hneď by bola na titulných stránkach časopisov...“

No, nech je to ako chce, aj tak mi to nejde do hlavy. Niekedy sa spýtam babky... A dedko?“

Nasadil si na nos okuliare, a niečo rýchle hľadal v zásuvke. „Hmm?“ povedal nevímajúc. Cítil som vo vzduchu, že chce začať hovoriť ďalší príbeh. Tak som ho posmelil. „Ako prišiel na svet môj ocko?“

Dedko sa ťapol po hlave a rozbehol sa ku mne. Zdvihol ma do vzduchu a zatočil sa so mnou. „Ty malý zvedavec. Nemusíš predsa všetko vedieť,“ usmial sa a pokrútil hlavou. „Ale ja chcem!“

Štipol ma jemne na líce. „Opýtaj sa ocka... Možno si bude pamätať.“

Vedel som, že ocko si to určite nepamätá, lebo ani ja si to nepamätám, ale nechám dedka tak, už je postarší.

„Dobre, opýtam sa.“ Dedko sa zase potmehúdsy usmial. „Tak potom mi povieš, čo ti ocko povedal. No choď už do kuchyne, babka už isto dala na stôl hrachovú polievku.“

Dedko si dával kabát. „A ty nejdeš?“

„Nie, musím už ísť do práce.“ brnkol ma po nose. „Zdržal si ma...“

Nikola Krajňáková

Stará Ľubovňa - 14 rokov

Čestné uznanie próza – Hrášky

Janko Hraško – značka najvyššej kvality

Jedného dňa sa v malej dedinke, v bohatej rodinke narodil chlapec. Keď sa prvýkrát pozrel svojimi zelenými očkami na svet, jeho mama ho objala a povedala: „Janko môj maličký.“

Odvtedy ho volali Janko. Chlapec rástol a každý ho mal rád.

Keď sa raz rodina vybrala na výlet do okolitej prírody, Janko sa zatúlal. Všade ho hľadali, no nikde ho nebolo. Janka zaujala veľká lúka plná hrachu. Ten siahla až do neba. Bola to Hrachová lúka. Janko mal strašne rád hrach, a preto ho aj doma niekedy volali Janko Hraško.

Chlapec bol sám, ale nabál sa. Celé dni a celé noci sa napchával hrachom, zatiaľ čo jeho rodičia ho hľadali. Márne.

Keď tak Janko prechádzal Hrachovou lúkou, zbadal domček z hrachu. Chlapec bol odvážny, nebál sa, no netušil, že v ňom býva zlá Ježibaba, ktorej patrila celá lúka.

Ježibaba sa dozvedela, že niekto jej vyjedá lúku a nazlostila sa. Trpezlivo čakala na votrelca. Dočkala sa.

Janko bol veľmi hladný, a tak začal jesť hrach z jej domčeka. Spravil veľký neporiadok.

Keď to baba zbadala, vyšla von. Janko si ju nevšímal a jedol ďalej, keď tu zrazu baba zakričala: „Čo ty tu robíš?“ Janko sa nezľakol a odpovedal: „Som hladný a jem hrach.“

Keď Ježibaba počula, aký je drzý, odpovedala: „Len jedz, veď ty uvidíš.“ A Janko na to: „Čo uvidím?“

Zrazu sa začal nafukovať ako balón... Zľakol sa a začal plakať. Baba sa smiala a smiala: „Budeš sa nafukovať a nafukovať, až kým nepraskneš.“

Janko bol zúfalý, už bol ako basketbalová lopta, ako koruna stromu, ako dom...

No baba netušila, že keď sa nafúkne a vzlietne, odletí preč a za hranicou lúky už stráca svoju moc...

Janko letel a letel, narietal, zatiaľ čo jeho rodičia ho hľadali. Keď už bola mama zúfalá, pozrela sa do neba... Zrazu zbadala veľkého nafúknutého človeka. Janko ich zbadal a kričal: „Mamka, mamičkááá...“ Mama bola šťastná, že zase vidí svojho syna, no nevedela, prečo je Janko nafúknutý. Veľmi sa oň bála. Kričala a zalamovala rukami. Keď tu zrazu... začal sa zmenšovať, zmenšovať, zmenšovať... a padal na zem. Padal, padal, padal...

Mama a otec ho chytili. A chytili ho. Našťastie.

Hrach, ktorý tak miloval, mu pripravil krušné chvíle. Ale ak si myslíte, že na hrach zanevrel, mýlite sa! Naopak, začal ho pestovať vo veľkom a vyváža ho do celého sveta. Značka Janko Hraško preslávila Slovensko.